

مجموعه کتاب‌های برنامه تلویزیونی «معرفت»

دفتر سوم

راز هستی

دیدگاه‌های فلسفی

استاد غلامحسین ابراهیمی دینانی

تحقیق و تدوین:

دکتر اسماعیل منصوری لاریجانی

فهرست

۱۳	 سخن ناشر
۱۵	 مقدمه

گفت‌وگوی ۱

۲۱	 بدهات وجود
۲۲	 تفاوت «مفهوم» وجود و خود «وجود»
۲۳	 بدهات یعنی چه؟
۲۴	 در تصورات حکم نیست
۲۵	 تصورات نه مستلزم صدق است نه کذب
۲۶	 عالم تصورات و عالم تصدیقات از هم جداست
۲۷	 ملاصدرا و مسئله وجودشناسی
۲۷	 مسائل هستی و بدهات وجود از دیدگاه خواجه نصیرالدین طوسی
۲۸	 قامت هستی بلندتر از قبابی ذهن ماست
۲۵	 نسبت هستی با خداوند
۳۲	 خدا رفیع‌تر از توان فکر شماست
۳۲	 تصور هستی، قبل کل تصور و قبل کل متصور
۳۳	 آیا من نخستین پایه ادراک هستم؟
۳۴	 شیخ‌الرئیس و انسان معلق

گفت‌وگوی ۲

- ۳۹ بداهت وجود و آیه «شَهِدَ اللَّهُ»
 ۴۰ افعال حق منسلخ از زمان است
 ۴۰ درک حضور با حصول میسر نیست
 ۴۱ علم حضوری انسان تابعی از علم حضوری حق
 ۴۳ تفاوت نظر با شهود
 ۴۴ کسی که حق را ندارد، خود را ندارد
 ۴۶ اساس علم، حضور است
 ۴۶ نزدیک‌ترین موجود به حق، انسان کامل است
 ۴۹ توازن، خاصیت علم است
 ۵۰ موسیقی متوازن کائنات
 ۵۰ فقط انسان، همان نیست که هست!
 ۵۲ علامه طباطبایی و آیه «شَهِدَ»
 ۵۴ انبیا میزان آفرینش هستند
 ۵۴ کارکرد عقل و عشق در وجود
 ۵۵ کسانی که متوقف می‌مانند تعارض می‌بینند
 ۵۶ دوست نزدیک‌تر از من به من است

گفت‌وگوی ۳

- ۶۱ هیچ حقیقتی روشن‌تر از خداوند در عالم هستی وجود ندارد
 ۶۲ بداهت مفهوم و بداهت تحقق در وجود
 ۶۴ ضرورت ازلی و مفاهیم بنیادین ثلاثه
 ۶۶ اقسام ضرورت
 ۶۸ عرفان عقلی بوعلی
 ۷۴ آیا بوعلی در صف مشائیان است؟

گفت‌وگوی ۴

- ۷۹ برهان صدیقین در منظر صدرا و بوعلی
 ۸۱ همه چیز از یک حضور می‌آید
 ۸۳ نمایشگاه آفاقی و انفسی
 ۸۵ معنای «کفایت الهی» در مثنوی
 ۸۶ تنفس صبح و نای وجود انسان کامل

- ۸۷ رجوع به برهان صدیقین
- ۸۸ فلسفه ارسال رسل و انزال کتب
- ۹۰ حق تعالی انسان را بر وزن خود آفرید
- ۹۱ گرفتاری ما فراموشی ماست
- ۹۲ قالوا بلی، زبان فطرت بود
- ۹۴ من آن شب چراغ سحرگاهی ام
- ۹۶ پیمان آلت و ابزار فکر و ذکر
- ۹۸ چه باید کرد؟

گفت و گوی ۵

- ۱۰۱ انحصار وجود در وجود حق تعالی
- ۱۰۴ عینیت حق با اشیا در ظهور
- ۱۰۶ اصلاً تمام اشکالات اینجاست
- ۱۰۷ از معیت کی کنم من فهم راز
- ۱۰۹ وجود اشیا در علم حق تعالی همان اعیان ثابته است
- ۱۱۱ شیخ شهید و ادراکات شهودی
- ۱۱۳ کلمه وجود در قرآن به کار نرفته است

گفت و گوی ۶

- ۱۱۹ تفاوت در تلقی بداعت در اندیشه بزرگان
- ۱۲۰ خود ظهور صفت است
- ۱۲۰ مقام ذات، مقام سکوت است
- ۱۲۲ یک لحظه تصور کنید که اصلاً ادراکی در عالم نباشد
- ۱۲۲ ظرایفی از آیه «كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ»
- ۱۲۵ نسبت عالم با حق تعالی
- ۱۲۷ سید حیدر و مسئله وجه
- ۱۲۹ اصلاً چرا ما می توانیم درک کنیم؟
- ۱۳۱ حضرت ابراهیم و مقام خلقت
- ۱۳۳ انسان فهرست اسرار عالم هستی است
- ۱۳۴ از تو جهان بر است و جهان از تو بی خبر

سخن ناشر

برنامه «معرفت» یکی از پربیننده‌ترین برنامه‌های سیمای جمهوری اسلامی ایران در بخش معارف است. این برنامه از سال ۱۳۸۸ به‌طور مستمر از شبکه چهار سیما پخش شده است. در این مدّت، بیان روان و شیوای استاد دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی در این برنامه، موجب جذب طیف وسیعی از مخاطبان شده است. آنچه اکنون پیش روی شما خواننده فرهیخته قرار دارد، سومین مجلد از مجموعه کتاب‌های تولیدشده از برنامه‌های «معرفت» با عنوان راز هستی است. از ویژگی‌های بارز این مجموعه، بیان مطالب عمیق حکمی و عرفانی در قالب الفاظ و اصطلاحات روشن برای فهم دقیق مطلب برای اغلب مردم است. متون فلسفی و عرفانی همواره با پیچیدگی همراه‌اند که موجب دوری توده مردم از این‌گونه مطالب می‌شود. البته پاره‌ای از پیچیدگی‌ها ضروری است؛ زیرا فهم دقیق حکمت از سویی به فراگرفتن مقدمات، و از سوی دیگر، به ذوق و استعداد خاص نیاز دارد. استقبال از این برنامه بار دیگر نشان داد که در میان ایرانیان بسیاری مردم فرهیخته‌اند که افزون بر ذوق و استعداد ذاتی، علاقه سرشاری به درک مبانی معرفتی، عرفانی و فلسفی دارند. این تجربه ثابت کرد که در صورت بیان درست عرفان اصیل، جایی برای پرورش و تبلیغ عرفان‌های دروغین نخواهد ماند.